

УДК 355.233:351.746.1:355.45

Євген Брижаний,
кандидат педагогічних наук
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка
ORSID: 0000-0003-2116-5480
DOI: 10.33099/2617-1775/2020-01/35-45

ВІЙСЬКОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД

Національна безпека включає в себе сукупність органів управління через міністерства, відомства, комітети, державні заклади та організації. Усі вони функціонують на основі єдиної національної безпеки. Одним із найважливіших державних завдань у галузі національної безпеки держави є підготовка офіцерів і державних службовців до реалізації у сфері національних інтересів та основ національної безпеки.

У статті обґрунтовано та схарактеризовано поняття національна безпека, яку поділяють на політичну, воєнну та глобальну. Проведено практичний аналіз двобічного зв'язку військової освіти та системи національної безпеки, що дає підстави розглянути напрями їх взаємодії. Визначені існуючі джерела воєнної небезпеки для України за походженням, які можна поділити на зовнішні та внутрішні.

Ключові слова: національна безпека; військові фахівці; взаємодія; освіта.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших інструментів політики будь-якої держави світу є збройні сили, які формуються через усвідомлення національних інтересів, тобто прагнення суспільства до такого стану, який забезпечує його нормальне існування та розвиток. Саме збройні сили призначені для збройного захисту незалежності, територіальної цілісності та недоторканості кордонів держави і є основою, яка дає змогу глибше і повніше розкрити роль військової освіти в контексті національної безпеки та оборони на сучасному етапі [1].

Стратегічно важливі цілі, що ставить перед собою кожна держава, і засоби, за допомогою яких вона розраховує їх досягти, розуміють як національний інтерес. Українські національні інтереси відображають об'єктивні потреби всього народу і ґрунтуються на його історичному досвіді, традиціях державного і військового будівництва, розуміння процесів розвитку та життєво важливих матеріальних, інтелектуальних і духовних цінностей. У цьому розумінні національні інтереси є важливішими завданнями внутрішньої і зовнішньої політики. Сфера національних інтересів діє як самозбереження нації та держави, зі створенням максимально сприятливих умов для цивілізованого розвитку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Результати проведеного аналізу педагогічної та військової літератури надали можливість виокремити праці закордонних та українських педагогів, військових педагогів та психологів з питань національної безпеки та оборони: І. Руснака, Е. Лисицина, В. Горбуліна, М. Нещадима, В. Телелима, Ю. Литвинова, Д. Галина, В. Осьодла, О. Хміляра.

Мета статті. Структура, зміст освіти і методологія підготовки мають формуватися на основі національних інтересів із забезпечення національної безпеки держави. Цивільні міністерства, відомства та силові структури повинні тісно взаємодіяти між собою, відстоювати національні інтереси і забезпечувати національну безпеку держави в цілому.

Існує потреба двобічного зв'язку військової освіти та системи національної безпеки, проведення єдиної державної політики в галузі військової освіти та усіх силових структур, які беруть безпосередню участь у розв'язанні проблем національної безпеки.

Методи дослідження. Провести теоретичний аналіз поняття національна безпека, з'ясувати необхідність взаємодії міністерств та відомств, силових структур для прийняття спільного рішення в плануванні оборонних операцій.

Виклад основного матеріалу. Практичне забезпечення національної безпеки передбачає взаємодію сукупності органів управління (міністерств, відомств, комітетів, громадсько-державних закладів та організацій), програм і засобів забезпечення, що функціонують на основі єдиної Стратегії національної безпеки України та Державної програми розвитку на період до 2020 року. Основним завданням для Збройних Сил України у галузі національної безпеки є підготовка офіцерських кадрів та державних службовців, які безпосередньо та практично взаємодіють у сфері реалізації національних інтересів та Стратегії національної безпеки України.

Цивільні міністерства, відомства та силові структури повинні забезпечувати національні інтереси держави та національну безпеку шляхом взаємодії між собою. Для цього необхідно розробити та провести єдину державну політику в галузі освіти офіцерських кадрів усіх силових структур і державних службовців міністерств і відомств, що беруть участь у розв'язанні проблем національної безпеки України.

У Законі України «Про основи національної безпеки України» національні інтереси держави життєво важливі, а саме матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в державі визначають потребу суспільства і держави, реалізація яких гарантує прогресивний розвиток, та мають пріоритетне значення, без якого неможливий захист національних інтересів. Безпека державних інтересів досягається через сукупність органів державної влади, військових формувань, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем з боку суспільства і безпосередньо спрямована на захист національних інтересів держави від зовнішніх та внутрішніх загроз. Загрози національній безпеці - це наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам держави [2].

Проблема забезпечення національної безпеки актуалізується станом, у якому знаходиться наша держава, яка об'єктивно включається в інтенсивний процес глобалізації, що зумовлює масу проблем політичного та практичного характеру.

Національна безпека передбачає захист інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства,

своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація, реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, охорони дитинства, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та інших сфер державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам [2].

Розроблення концептуальних підходів до національної безпеки ускладнюється відсутністю єдиних поглядів у суспільстві на деякі базові цінності, інтереси та цілі. Суттєві розбіжності існують між центром і регіонами щодо розуміння їх змісту, між політичними партіями й течіями, практиками і науковцями у сфері державного управління та загрозами, які сьогодні існують.

Стратегічний характер національних інтересів є фундаментальним пріоритетним засобом будівництва та розвитку державності, який базується на стратегії збереження довкілля, спрямований на захист та утвердження інтересів людини, соціальних груп, держави і суспільства з включенням її до складу військової організації держави [3].

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки є геополітична і внутрішня обстановка в державі. Діяльність усіх державних органів має бути зосереджена на прогнозуванні, своєчасному виявленні, попередженні і нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці, захисті суверенітету і територіальної цілісності України, безпеки її прикордонного простору, піднесенні економіки країни, забезпеченні особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, викоріненні злочинності, вдосконаленні системи державної влади, зміцненні законності і правопорядку та збереженні соціально-політичної стабільності суспільства, зміцнення позицій України у світі, підтримання на належному рівні її оборонного потенціалу і обороноздатності, радикальне поліпшення екологічної ситуації [2].

Винятково важливими є питання зовнішньої і внутрішньої безпеки, права держави на власні збройні сили, внутрішні війська та органи безпеки, самостійного визначення порядку проходження військової служби. Наша держава є нейтральною державою, що не бере участі у військових союзах та дотримується таких принципів: не приймати, не виробляти й не купувати ядерної зброї.

Реалізація будь-якої складової національних інтересів має місце для діяльності збройних сил, їх захисту та створення сприятливих умов для розвитку держави.

Основою у вирішенні завдань із захисту національних інтересів відіграють кадрові військовослужбовці. Зміст військової освіти має включати не тільки військову компоненту, але й вивчення і невоєнних засобів захисту національних інтересів. Зміст військової освіти і методологію підготовки майбутніх офіцерів слід формувати залежно від національних інтересів та національної безпеки, можливості протидії з боку інших країн [3].

Успішне виконання завдань військовослужбовцями залежить повною мірою від високого професіоналізму, широти мислення (нестандартного мислення), аналітичного розуму і знань в галузі державної діяльності. Отже, зміст військової підготовки і методологію підготовки офіцерських кадрів необхідно формувати відповідно до національних інтересів держави та суспільства, як важливого пріоритету. Кожен офіцер повинен знати національні інтереси та творчо, ініціативно і з почуттям високої відповідальності виконувати військовий обов'язок.

Основою діяльності офіцерів збройних сил є мотиваційна спрямованість до виконання службових обов'язків, задоволення національних інтересів, які поділяються на внутрішні й зовнішні. Історичний досвід та досвід сьогодення доводить те, що коли інтереси союзників (коаліцій) суперечать інтересам союзів інших країн, протидія національним інтересам може бути здійснена як військовими, політичними, дипломатичними, громадськими, так й іншими невійськовими засобами.

Ключовим поняттям у цій проблемі є поняття безпеки, яке на інтуїтивно-побутовому рівні вживають досить широко, але його сутність та зміст на науковому рівні, на нашу думку, повною мірою ще не досліджено.

Вдалих методологічний підхід до дослідження проблем національної безпеки, її першооснову становлять інтереси окремої людини, інтереси суспільства та держави в цілому. Для розв'язання проблеми національної безпеки слід розглядати її на таких трьох базових елементах, як інтереси - загрози - захист.

Зміст національної безпеки та військової освіти тісно пов'язані соціокультурною зумовленістю освіти, адже остання введена в систему певної історичної цивілізації, є продуктом життєдіяльності суспільства, що розвивається синхронно з потребами останнього. Сьогодні в умовах проведення гібридної війни ми усі починаємо усвідомлювати новий статус військової освіти - ефективного чинника формування динамічного, захищеного соціокультурного простору життєдіяльності людини. Найважливішою потребою є стан безпеки, коли відсутні загрози і немає необхідності відволікатися від мирних справ. Такий стан створюють є спеціальні підрозділи й структури, що призначені протидіяти загрозам.

Маначинський О.Я. та Соболев А.А. у своїй праці зазначають, що основними завданнями у сфері оборони серед інших фундаментальних програм є «довгострокова програма підготовки військових кадрів» [4], але ці програми насамперед не пов'язані із функціонуванням системи національної безпеки держави. Досвід останніх років це практично довів. Необхідно створити таку систему підготовки офіцерських кадрів, яка зможе об'єднати у собі наступні елементи, такі як інтереси держави, ймовірні загрози, територіальний захист та суверенітет.

Ученні О. Власюк, С. Пирожков, В. Ліпкан, В. Циганов, поділяють національну безпеку на політичну, воєнну та глобальну.

Політична безпека передбачає здатність і можливості нації та її державних інститутів самостійно вирішувати питання державного устрою, незалежно

проводити внутрішню і зовнішню політику в інтересах особистості та суспільства.

Політична безпека передбачає наявність стійкого політичного суверенітету в межах міждержавних відносин і політичної стабільності суспільства, що досягається формуванням політичної системи, яка забезпечувала би баланс інтересів різноманітних соціальних груп з опорою на пріоритет особистості. Відсутність як першого, так і другого неминуче руйнує політичну безпеку країни. Політична безпека базується на ідеях створення системи добросусідських міждержавних відносин, що виключають пряме збройне вторгнення на територію держави, тобто ґрунтується на територіальному контролі, безпеку якої визначають передусім політичні та економічні чинники.

Воєнна безпека України як одна з найважливіших складових національної безпеки підтримується складним комплексом політичних, економічних, військових та інших заходів. Переважне значення надається заходам політичного характеру, спрямованим на створення сприятливої для країни зовнішньої та внутрішньої обстановки, зміцнення міжнародного авторитету держави, усунення існуючих і потенційних конфліктних ситуацій. Однак ефективність цих заходів досягається лише за умов, якщо вони сполучаються з діями оборонного характеру, спрямованими на силове стримування можливого агресора та блокування його спроб домогтися політичних цілей за допомогою зброї.

Глобальна безпека передбачає, що жодна з держав не може забезпечити власну безпеку самостійно. Історичний аспект довів, що німецькі, французькі, англійські військово-політичні лідери обговорювали питання утворення об'єднаних європейських сил та інтеграцію освітньої системи.

Провідним фактором глобалізації безпеки постало створення, застосування і розповсюдження ядерної зброї та її носіїв, що об'єднало і стиснуло глобальний простір безпеки. Глобалізація є процесом, що втілює у собі трансформацію просторової організації світу та його регіонів, соціальних відносин та взаємодій, що вимірюється за допомогою таких показників, як їх тривалість, інтенсивність, швидкість і вплив, які породжують міжконтинентальні або міжрегіональні потоки та структури активності, взаємодій та проявів влади.

Події останніх років привернули пильну увагу суспільства України до питань обороноздатності держави. Як виявилось, за всі попередні роки незалежного існування нашої держави сталою тенденцією є перманентне зниження бойових та оперативних можливостей національного війська. Але це не єдина причина важких втрат, яких зазнала Україна внаслідок зовнішньої агресії в сполученні з проявами сепаратизму. Багато в чому ці втрати пов'язані з недоліками доктринальних засад оборони держави, з неготовністю системи підтримання воєнної безпеки до рішучих ефективних дій в умовах жорсткої воєнно-політичної кризи.

У статті «Воєнна безпека України у світлі реформування сектора безпеки і оборони» І. Руснака акцентується, що існуючі джерела воєнної небезпеки для

України за походженням можна поділити на зовнішні та внутрішні. До основних зовнішніх джерел належать:

наявність територіальних претензій до України;

зацікавленість у зміні зовнішнього та внутрішнього політичного курсу України на свою користь;

прагнення до зменшення політичної, економічної, воєнної ваги України в інтересах свого домінування в регіоні;

ведення проти нашої держави ворожої пропаганди, підтримка дій сепаратистських сил в Україні, сприяння розпалюванню міжетнічних та міжконфесійних протиріч;

зацікавленість у встановленні контролю над стратегічними об'єктами та комунікаціями України;

наявність поблизу кордонів України значних угруповань військ [5].

Таким чином, у сучасному науковому розумінні проблеми національної безпеки яка базується на трьох аспектах - політичному, геополітичному, військовому - у контексті військової освіти поєднуються вимогами створення та функціонування нової системи військового навчання і виховання, яка забезпечить надійне функціонування національної безпеки. Основною запорукою міцної обороноздатності будь якої країни є професійна армія, яка базується на професійних кадрах, сучасному озброєнні та тиловому забезпеченні [6].

Військова освіта у будь-якій країні світу орієнтована на національні інтереси, традиції, національну безпеку і розглядається як завдання державної ваги. В таблиці наведено основні витрати на оборону в деяких країнах світу.

Проблема підготовки військ завжди стояла на першому місці в контексті національної безпеки. У принцип будови військової освіти закладено неперервна освіта протягом усієї служби. Основним напрямком розвитку військової освіти на сучасному етапі є врахування існуючих загроз та врахування бойового досвіду застосування Збройних Сил України, який накопичено протягом останніх років. Важливість якісної підготовки офіцерських кадрів для захисту національних інтересів держави залежить від єдиного правильного підходу до змісту, рівнів, ступенів, організації освіти, підтримання професіоналізму в ході військової служби всіх родів і видів збройних сил.

Сьогодні військова освіта переживає процес відновлення (збільшення практичної складової під час підготовки військовослужбовців, застосування усіх видів озброєння та військової техніки, введення в експлуатацію новітніх зразків озброєння та техніки тощо), створені та відновлені курси з перепідготовки військових фахівців (курси дистанційного навчання), навчальні центри, військові коледжі, факультети, інститути, які забезпечують ступеневу підготовку військових фахівців.

Виходячи з тих завдань, які виконують збройні сили, та загроз, які існують в державі, створені умови щодо формування у випускників навчальних закладів готовності до виконання завдань виходячи з воєнно-стратегічної обстановки. Слід враховувати досвід взаємовигідного партнерства з країнами НАТО, як

один із важливих чинників досягнення загального успіху переходу Збройних Сил на стандарти НАТО, кращий досвід держав-членів НАТО, розробки новітнього озброєння, інформаційних технологій тощо.

У перспективній системі управління передбачається чітко розмежувати повноваження та завдання між органами військового управління з урахуванням прийнятого у збройних силах держав – членів НАТО принципу відокремлення функцій щодо формування, підготовки та розвитку військ від функцій управління до їх застосування. При цьому передбачається реорганізація Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України в напрямі створення оновленого Міністерства оборони України як єдиного робочого механізму формування й реалізації державної політики з питань підтримання воєнної безпеки, здійснення військово-політичного, адміністративного та безпосереднього військового керівництва Збройних Сил України, підготовки оборони держави, її організації та забезпечення, керівництва її здійсненням. На Міністерство оборони України мають бути покладені стратегічне планування застосування Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів, Державної спеціальної служби транспорту і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, координація їх підготовки до виконання завдань у сфері оборони.

В оборонному плануванні триває впровадження методу планування на основі спроможностей. Міністром оборони України затверджено дорожню карту щодо впровадження стратегічного планування розвитку спроможностей Міністерства оборони та Збройних Сил України, якою визначено основні етапи та заходи для забезпечення поступового переходу на нові принципи й методологію процесу оборонного планування. Законодавчо змінено загальну структуру Збройних Сил України, до якої, крім видів Збройних Сил (Сухопутні війська, Повітряні та Військово-Морські Сили), включено Десантно-штурмові війська та Сили спеціальних операцій як окремі роди військ і сил відповідно.

У бойовому складі Збройних Сил України передбачається мати достатню кількість бригад (полків), спроможних виконувати завдання у складі оперативних та оперативно-тактичних угруповань військ (сил) на загрозливих напрямках. Одним із пріоритетних напрямів є нарощування спроможностей створених Сил спеціальних операцій. На цей час визначено склад сил та засобів Сил спеціальних операцій, який підпорядковано Командуванню Сил спеціальних операцій Збройних Сил України.

Наступним пріоритетом є відновлення Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які після незаконної анексії АРК Крим втратили більшу частину свого бойового потенціалу. Планується досягти мінімально необхідних військово-морських спроможностей. Триває робота щодо переформування органів управління Військово-Морських Сил Збройних Сил України відповідно за принципами, прийнятими в НАТО, відновлення існуючої та створення нової системи базування ВМС ЗС України у Чорному та Азовському морях. Поступово відновлюється озброєння та військова техніка.

Для забезпечення ресурсних потреб Збройних Сил та інших складових сил оборони планується створити єдину систему логістики, функціонування якої буде здійснюватись на основі сучасних систем і технологій забезпечення військ (сил). Процеси управління логістичним забезпеченням будуть автоматизовані. Систему медичного забезпечення сплановано привести у відповідність до принципів і стандартів держав-членів НАТО.

Відновлена у важкому сьогоднішньому армія оновлювалась протягом кількох років на межі війни та розвитку. У важкі часи, коли великий відсоток військової техніки та озброєння знаходились на низькому рівні готовності до сучасних загроз та після багатьох років реформування та скорочень, зуміла поступово відновитися та перейти у розряд однієї з найбоєготовніших армій Європи. Досвід застосування військ у сучасній війні та ті загрози які існують сьогодні, доводять, що національна безпека держави прямо залежить від збройних сил, військової освіти та сучасної технічної модернізації.

Практичний аналіз двобічного зв'язку військової освіти та системи національної безпеки дає підстави розглянути напрями взаємодії:

1. Національна безпека з погляду змістових компонентів має дотичну до підсистеми військової освіти інтелектуальну складову, яка в найширшому сенсі включає в себе широке й творче стратегічне мислення вищого військово-керівного складу, високу кваліфікацію офіцерів, достатній рівень освіти та культури особового складу для ведення сучасної збройної боротьби. Все це можливо завдяки неперервній ступеневій освіті, через яку впроваджено модель підготовки від рядового до офіцера оперативно-стратегічної ланки. Саме останній рівень підготовки офіцера оперативно-стратегічного рівня дозволить сформулювати відповідно до національних інтересів держави та суспільства фахівця, здатного координувати взаємодію з цивільними міністерствами, відомствами та силовими структурами в інтересах розроблення стратегічних планів, і забезпечити національну безпеку держави в цілому.

2. Підсистема військової освіти має на меті підвищення рівня інтелектуального компонента національної безпеки; вона висвітлює, координує теоретичні питання як характер майбутніх збройних змагань, основні напрями підготовки до них держави і війська;

3. Кожна підсистема військової освіти інтегрована в національну загальноосвітню систему, щоб у разі оголошення воєнного чи надзвичайного стану вона забезпечувала загальну військову підготовку усіх рівнів і з різних спеціальностей, зміцнювала загальний інтелектуальний потенціал суспільства, частина якого може бути залучена для забезпечення його оборонних завдань. Під час проведення особливого періоду (мобілізації) відбувається пришвидшений випуск офіцерського складу з метою поповнення некомплекту офіцерських посад. Через військові комісаріати та місцеві органи управління проходить комплектування рядовим складом.

4. Основним завданням кожної підсистеми військової освіти в контексті національної безпеки є формування потужного кадрового потенціалу для Збройних Сил України в єдності науково-інтелектуального, морального, вольового компонентів, однак його реалізація залежить не лише від діяльності

освітніх інституцій.

Проблема взаємозв'язку і взаємовпливу системи національної безпеки та оборони і підсистеми військової освіти достатньо складна й мало досліджена в теоретичному плані. У майбутньому це питання чекає на ґрунтовнішу розробку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вищезазначений матеріал дає можливість акцентувати увагу на тому, що практичне забезпечення національної безпеки передбачає взаємодію сукупності органів управління (міністерств, відомств, комітетів, громадсько-державних закладів та організацій), програм і засобів забезпечення, що функціонують на основі єдиної Стратегії національної безпеки України та Державної програми розвитку на період до 2020 року. Основним завданням у галузі національної безпеки є підготовка офіцерських кадрів та державних службовців, які безпосередньо та практично взаємодіють у сфері реалізації національних інтересів та Стратегії національної безпеки України.

Цивільні міністерства, відомства та силові структури повинні забезпечувати національні інтереси держави, забезпечуючи національну безпеку шляхом взаємодії між собою. Необхідно включити у зміст військової освіти вивчення основ діяльності інших силових структур, а також цивільних міністерств і відомств, що забезпечують національну безпеку. Потрібно розробити та провести єдину державну політику в галузі освіти офіцерських кадрів усіх силових структур і державних службовців міністерств і відомств, що беруть участь у розв'язанні проблем національної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України Про Стратегічний оборонний бюлетень України : прийнятий 06 червня 2016 р. № 240/2016 // Відомості Верховної Ради України. – офіційне видання. – К. : Видання Верховної Ради України, 2016. – 132 с.
2. Закон України Про основи національної безпеки України : прийнятий 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – офіційне видання. – К. : Видання Верховної Ради України, 2003. – 10 с.
3. Горбулін В. П. «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу / В. П. Горбулін // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 4. – С. 5.
4. Маначинський О.Я. та Соболев А.А. Воєнна безпека України та вплив на її геополітичних факторів: підручник / Маначинський О.Я. та Соболев А.А. - К., навчальна книга, 1997. – 163 с.
5. Руснак І.С. Воєнна безпека України у світлі реформування сектора безпеки і оборони / І.С. Руснак // Щоквартальний науково-теоретичний та практичний журнал Міністерства оборони України. – 2015. - №1502. – С. 9-14.
6. Цюрупа М.В. Військові теоретики Європи про війну, мир та національну безпеку: підручник / Цюрупа М.В.. - К. : Терен, 2014. – 248 с.

REFERENCES

1. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro Stratehichnyi oboronnyi biuletен' Ukrainy [Decree of the President of Ukraine On the Strategic Defence Bulletin of Ukraine] pryiniaty 06 chervnia 2016 r. № 240/2016 // Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. – ofitsiine vydannia. – K.: Vydannia Verkhovnoii Rady Ukrainy, 2016. – 132 p. [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy Pro osnovy natsional'noii bezpeky Ukrainy [the Law of Ukraine on Fundamentals of National Security] : pryiniaty 19 chervnia 2003 r. // Vidomosti Verkhovnoii Rady

Ukrainy.– ofitsiine vydannia. – K.: Vydannia Verkhovnoii Rady Ukrainy, 2003. – 10 p. [in Ukrainian]

3. Horbulin V. P. “Hibrydna viina” yak kliuchovyi instrument rosiis’koi heostrategii revanshu [“Hybrid war” as the key instrument of Russia revenge geostrategy] / V.P. Horbulin // Stratehichni priorityety. – 2014. – № 4. – P. 5. [in Ukrainian]

4. Manachyns’kyi O. Ya., Soboliev A.A. Voienna bezpeka Ukrainy ta vplyv na neii heopolitychnykh faktoriv [Military security of Ukraine and geopolitical factors influence on it]: pidruchnyk / Manachyns’kyi O. Ya., Soboliev A.A. – K.: Navchal’na knyha, 1997. – 163p. [in Ukrainian]

5. Rusnak I. S. Voienna bezpeka Ukrainy u svitli reformuvannia sektora bezpeky i oborony [Military security of Ukraine in the light of reforming security and defence sector] / I. S. Rusnak // Shchokvartal’nyi naukovo-teoretychnyi ta praktychnyi zhurnal Ministerstva oborony Ukrainy. – 2015. – №1502. – pp. 9-14. [in Ukrainian]

6. Tsiurupa M.V. Viis’kovi teoretyky Yevropy pro viinu, myr ta natsional’nu bezpeku [Military theorists of Europe about war, peace and national security]: pidruchnyk / Tsiurupa M.V. – K.: Teren, 2014. – 248 p. [in Ukrainian]

РЕЗЮМЕ

Евгений Брижатый,
кандидат педагогических наук
Каменец-Подольский Национальный
университет имени Ивана Огиенка

Военное образование в контексте национальной безопасности: современный подход

Национальная безопасность включает в себя совокупность органов управления через министерства, ведомства, комитеты, государственные учреждения и организации. Все они функционируют на основе единой национальной безопасности. Одним из важнейших государственных задач в области национальной безопасности государства является подготовка офицеров и государственных служащих к реализации в сфере национальных интересов и основ национальной безопасности.

В статье обосновано и охарактеризовано понятие национальная безопасность, которую разделяют на политическую, военную и глобальную. Проведен практический анализ двусторонней связи военного образования и системы национальной безопасности, что дает основания рассмотреть направления их взаимодействия. Определены существующие источники военной опасности для Украины по происхождению, которые можно разделить на внешние и внутренние.

Ключевые слова: национальная безопасность; военные специалисты; взаимодействие; образование.

SUMMARY

Evgen Brizhaty,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Kamianets-Podilsky National
University named after Ivan Ohienko

Military education in the context of national security and defense: a modern approach

***Annotation.** National security includes a set of government bodies through ministries, departments, committees, government agencies and organizations. All of them function on the basis of a single national security. One of the most important state tasks in the field of national security of*

the state is the training of officers and civil servants for implementation in the sphere of national interests and the national security basics.

The article substantiates and characterizes the notion of national security, which is divided into political, military and global. A practical analysis of the bilateral relationship between military education and the national security system has been conducted, which gives grounds for considering the directions of their interaction. The existing sources of military danger for Ukraine by origin are identified. They can be divided into external and internal.

Key words: *national security; military specialists; interaction; education.*